

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Aan: Loes de Jong (RWS), Caroline Versteegh (provincie Zuid-Holland) en Rachel van der Neut (RWS)

Van: Paul van der Zee (Van der Zee *Procesmanagement & Consultancy*)

Datum: 1 april 2021 (definitieve versie)

Betreft: Integraal Strategische Plan Hoofdbesluit (ISPH): procedures hoofdbesluiten Project Getij Grevelingen

In deze notitie wordt ingegaan op de te doorlopen procedures voor de te nemen hoofdbesluiten die nodig zijn voor de realisatie van het project Getij Grevelingen. Bij de in deze notitie opgenomen plannings van de procedures is uitgegaan van informatie welke is opgenomen in de meest recente werk- en deelplannen van het project en hebben tot doel om de doorlooptijden inzichtelijk te maken. De voorliggende notitie betreft niet zo zeer een juridische analyse, maar is geschreven vanuit een procesmatige en procedurele invalshoek. Uiteraard vinden verwijzingen naar wet- en regelgeving zorgvuldig plaats. In deel I wordt uitgegaan van de vigerende wet- en regelgeving. Vanaf deel II is de nieuwe Omgevingswet de basis.

Inhoudsopgave

Deel I	Procedures op basis van vigerende wet- en regelgeving	2
Deel II	Procedures op basis van Omgevingswet	6
Deel III	Twee invalshoeken c.q. aanvliegroutes	11
Deel IV	Mitigerende en compenserende maatregelen	13
Deel V	Risico's en kansen	16
Bijlagen		27

DEEL I Procedures op basis van vigerende wet- en regelgeving

In onderstaande tabel 1 zijn de drie hoofdbesluiten voor de realisatie van het project Getij Grevelingen opgenomen. Daarbij is aangegeven wat de wettelijke grondslag is voor de te doorlopen procedure en welke termijnen daarbij gelden.

Hoofdbesluit	Wettelijke grondslag	Te volgen procedure	Bijzonderheden procedure	Door Project GG geplande vaststelling ontwerp-besluiten
Projectplan	Artikel 5.4 Waterwet	Afdeling 3.4 Awb (uniforme openbare voorbereidingsprocedure)	Besluit dient uiterlijk 12 weken na afloop van de ter-inzage-legging (6 weken) van het ontwerp-projectplan te worden genomen	Eind Q4 2022 (MIRT 3a, na TM2 in Q4 2022)
Peilbesluit	Artikel 5.2 Waterwet en artikel 5.2 Waterbesluit	Afdeling 3.4 Awb (uniforme openbare voorbereidingsprocedure)	Besluit dient uiterlijk 8 weken na afloop van de ter-inzage-legging (6 weken) van het ontwerp-peilbesluit te worden genomen	Eind Q4 2022 (MIRT 3a, na TM2 in Q4 2022)
Vergunning ingevolge Wnb	Artikel 2.7 en 2.8 Wnb	Artikel 5.1 Wnb	Besluit dient uiterlijk 13 weken na ontvangst van de aanvraag om vergunning te worden genomen. Beslistermijn kan éénmalig met 7 weken worden verlengd.	Eind Q4 2022 (MIRT 3a, na TM2 in Q4 2022)

Tabel 1 Wettelijke grondslag en de procedures voor de hoofdbesluiten bij vigerende wet- en regelgeving

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

A. Procedurele uitwerking

Uitgangspunt in de planning (zie Deelplan Bestuurlijk Traject, versie 0.7, d.d. 21 september 2020, definitief concept) is dat de ontwerp-besluiten aan het eind van het vierde kwartaal van 2022 worden genomen. Dit is het moment van de MIRT3a. Voor de planning van de te doorlopen procedures van de drie hoofdbesluiten betekent dit het volgende.

Opmerking daarbij: in de Awb is geen termijn voor het bevoegd gezag voorgeschreven voor wat betreft het opstellen van een ontwerp-besluit (afdeling 3.4 Awb). Aangenomen wordt dat die periode drie maanden duurt (in het verleden was in de Awb een termijn van 13 weken opgenomen voor het opstellen van een ontwerp-besluit. Die bepaling is echter niet meer opgenomen in de Awb).

Projectplan Waterwet

Opstellen inhoudelijk basis voor → projectplan (werkgroep OT)	Inhoudelijke basis projectplan → gereed en aanleveren aan bevoegd gezag	Opstellen ontwerp-besluit → (ontwerp-projectplan) door bevoegd gezag	Ontwerp-besluit (ontwerp → projectplan) gereed en vaststelling in MIRT3a	Ontwerp-besluit (ontwerp- → projectplan) ter inzage voor 6 weken (zienswijzen)	Opstellen definitief besluit c.q. → projectplan	Definitief besluit c.q. vaststelling → projectplan	Definitief besluit c.q. vastgesteld → projectplan ter inzage voor 6 weken (bezwaar/ beroep)	Afhandeling eventuele beroepszaken
Q1 en Q2 2022	Augustus 2022	September t/m december 2022	December 2022	Januari en februari 2023	Maart t/m mei 2023	Eind mei 2023	Juni en juli 2023	Q3 en Q4 2023 + evt. Q1 2024

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Peilbesluit

Uitvoeren onderzoeken t.b.v. → peilbesluit (werkgroep EO)	Onderzoeken peilbesluiten afgerond en → aanleveren aan bevoegd gezag	Opstellen ontwerp- peilbesluit → door bevoegd gezag	Ontwerp- peilbesluit gereed en → vaststelling in MIRT3a	Ontwerp- peilbesluit ter inzage → voor 6 weken (zienswijzen)	Opstellen definitief peilbesluit →	Definitief peilbesluit gereed →	Definitief peilbesluit ter inzage → voor 6 weken (bezwaar/ beroep)	Afhandeling eventuele beroepszaken
2021 + Q1 en Q2 2022	Augustus 2022	September t/m december 2022	December 2022	Januari en februari 2023	Maart t/m mei 2023	Eind mei 2023	Juni en juli 2023	Q3 en Q4 2023 + evt. Q1 2024

Ten behoeve van de vaststelling van het Projectplan Waterwet en van het Peilbesluit zal een m.e.r.-procedure worden doorlopen en dus een MER worden opgesteld. Het opstellen van het MER zal naar verwachting aan het einde van Q2 2021 dan wel aan het begin van Q3 2021 starten en eind Q2/begin Q3 van 2022 gereed moeten zijn. Het opstellen van het MER zal dus ongeveer een jaar in beslag nemen, hetgeen een reële planning is. Het opstellen van het MER loopt deels parallel aan de onderzoeken t.b.v. het peilbesluit en aan het opstellen van de inhoudelijke basis voor het projectplan en zal daarvan ook gebruik (moeten) maken. Tussen deze drie trajecten en producten zullen er regelmatig afstemmingsmomenten en wisselwerkingen bestaan. Het eindconcept-MER dient te worden voorgelegd aan de Commissie-m.e.r. ter toetsing. Dit kan plaatsvinden tegelijk met c.q. parallel aan het opstellen van de ontwerp-besluiten (sep – dec 2022). Het MER dient a.d.h.v. het toetsingsadvies definitief te worden gemaakt, zodat het MER samen met de ontwerp-besluiten ter inzage kan worden gelegd.

Afhankelijk van de mate waarin herijking van het project en scope-aanpassing heeft plaatsgevonden, zal het bestaande concept van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) moeten worden herschreven en opnieuw in procedure moeten worden gebracht. Deze eerste fase van een m.e.r.-procedure, die dus voorafgaat aan het opstellen van het MER, zal 4 à 5 maanden in beslag nemen.

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Wnb-vergunning

Opstellen Passende Beoordeling (werkgroep EO)	→	Uitvoeren ADC-toets (werkgroep EO)	→	Opstellen vergunning- aanvraag (werkgroep BT)	→	Indienen vergunning- aanvraag (incl. PB en ADC-toets) bij bevoegd gezag	→	Opstellen vergunning → c.q. besluit door bevoegd gezag	→	Besluit c.q. vergunning → gereed en vaststelling in MIRT3a	→	Besluit c.q. vergunning → ter inzage (6 weken)	→	Afhandeling eventuele beroepszaken
Q3 en Q4 2021 en Q1 2022		Q2 2022		Q2 2022		juli 2022		Q3 en Q4 2022 (13 + 7 weken)		December 2022		Januari + februari 2023		Q2 t/m Q4 2023

Het opstellen van het MER en de Passende Beoordeling & ADC-toets ihkv de Wnb-vergunningaanvraag dient vanwege inhoudelijke afstemming parallel plaats te vinden. Het MER, de Passende Beoordeling en de ADC-toets zijn wettelijk verplicht bij de benodigde besluiten voor het Voorkeursalternatief. De uit te voeren Kosteneffectiviteitsanalyse (KEA), het onderzoek naar adaptatieve investeringsstrategie en de onderzoeken in het kader van Synergie Kansen, zijn niet wettelijke verplicht. Deze onderzoeken worden overigens (deels) parallel met het MER, de PB en de ADC-toets uitgevoerd en zullen ook daar waar nodig onderlinge afstemmings- en uitwisselingsmomenten kennen.

Uit de procedureschema's valt af te leiden dat het moment van indiening van de Wnb-vergunningaanvraag en van de inhoudelijk basis van het Projectplan Waterwater en de onderzoeken t.b.v. het peilbesluit in Q3 van 2022 zal plaatsvinden. Het opstellen van de (ontwerp-)besluiten vinden plaats in Q3 en Q4 van 2022. Dit komt ook overeen met hetgeen in het Deelplan Bestuurlijk Traject (versie 0.7, d.d. 21 september 2020, definitief concept) is opgenomen.

B. Omgevingswet

De nieuwe Omgevingswet treedt waarschijnlijk per 1 januari 2022 in werking. De Wnb zal geheel en de Waterwet gedeeltelijk opgaan in de Omgevingswet. Een Projectplan Waterwet komt dan als zodanig te vervallen; het peilbesluit zal als zodanig blijven bestaan. De cruciale indieningsmomenten en de momenten van de ontwerpen van de drie hoofdbesluiten vinden, zoals hierboven geconstateerd, in Q3 en Q4 van 2022 plaats. Dat is dus (ruim) nadat de Omgevingswet in werking is getreden. Dat zal niet anders zijn bij een eventueel uitstel van een half jaar van de inwerkingtreding.

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Het naar voren halen van de drie indieningsmomenten, dus vòòr het moment van de inwerkingtreding van de Omgevingswet, is niet haalbaar omdat dan het MER, de PB en de ADC-toets reeds eind Q3 van 2021 (= eind zomer dit jaar) en de gereed moeten zijn, terwijl daarmee pas eind Q2/begin Q3 2021 wordt gestart.

C. Conclusie en advies

Geconcludeerd wordt dat, *gezien de huidige planning van de MIRT3a*, het niet haalbaar is om de procedures van de drie hoofdbesluiten op basis van de vigerende wetten (Waterwet en Wnb) te starten, te doorlopen en te beëindigen. Geadviseerd wordt om de voor het Voorkeursalternatief benodigde besluiten de (waarschijnlijk) per 1 januari 2022 in werking tredende Omgevingswet als wettelijke basis te gebruiken.

DEEL II Procedures op basis van Omgevingswet

In onderstaande tabel 2 zijn de drie hoofdbesluiten voor de realisatie van het project Getij Grevelingen opgenomen. Daarbij is aangegeven wat de wettelijke grondslag is voor de te doorlopen procedure en welke termijnen daarbij gelden, uitgaande van de Omgevingswet die per 1 januari 2022 in werking treedt.

Hoofdbesluit	Wettelijke grondslag	Te volgen procedure	Bijzonderheden procedure	Door project GG geplande vaststelling ontwerp-besluiten
Projectbesluit of Omgevingsvergunning beperkingengebiedactiviteit	- Artikel 5.44 Omgevingswet en artikel 6.18 Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). - MER-beoordelingsplicht: categorie K4, uit bijlage V Omgevingsbesluit.	Afdeling 3.4 Awb (uniforme openbare voorbereidingsprocedure), ingevolge afdeling 5.2 Omgevingswet	Projectbesluit is voor het project GG niet verplicht, maar een mogelijkheid op basis van artikel 5.44 Ow. Op grond van artikel 5.45 Ow kan het bevoegd gezag voor het projectbesluit bepalen of Afdeling 16.2 en artikel 16.7 van de Omgevingswet van toepassing is.	Eind Q4 2022 (MIRT 3a, na TM2 in Q4 2022)
Peilbesluit	- Artikel 2.41 Omgevingswet. - MER-beoordelingsplicht: categorie K8, uit bijlage V Omgevingsbesluit.	Afdeling 3.4 Awb (uniforme openbare voorbereidingsprocedure), ingevolge artikel 16.32a van de Omgevingswet	Indien dat besluit wordt genomen, dan zijn Afdeling 3.5 Awb (Samenhangende besluiten) en artikel 3.26 Awb van toepassing voor de te volgen procedure. Als het coördinerend	Eind Q4 2022 (MIRT 3a, na TM2 in Q4 2022)

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit	Artikelen 2.18, 2.19, 5.1, 5.2 en 16.53c Omgevingswet.	Afdeling 3.4 Awb (uniforme openbare voorbereidingsprocedure), ingevolge afdeling 16.3 en artikel 16.22 van de Omgevingswet	bestuursorgaan treedt het bevoegd gezag voor het projectbesluit op. Op basis van artikel 5.52, lid 2 Ow bestaat de mogelijkheid om de Natura2000-activiteit in het projectbesluit te incorporeren.	Eind Q4 2022 (MIRT 3a, na TM2 in Q4 2022)
--	--	--	--	---

Tabel 2 Wettelijke grondslag en de procedures voor de hoofdbesluiten na inwerkingtreding Omgevingswet

Wel of geen verplicht projectbesluit?

Sleutelwoorden bij de vraag over het al dan niet verplicht zijn van een projectbesluit voor het project GG zijn: "aanleg of wijziging" en "aanleg, verlegging of versterking". In de artikelen 5.5, eerste zinsdeel, 5.6, derde lid, en 5.7, derde lid, van de Waterwet (Wtw) is door de Wet van 18 december 2013 tot wijziging van de Waterwet en enkele andere wetten (aanvulling en verbetering; vereenvoudiging van de verontreinigingsheffing; opheffing van de Commissie van advies inzake de waterstaatswetgeving) wijziging gebracht. Daarbij is de terminologie «aanleg, verlegging of versterking van een primaire waterkering» gewijzigd in: aanleg of wijziging van een primaire waterkering. De reden daarvoor was om te komen tot een eenduidiger terminologie, omdat in artikel 5.4 Wtw ook wordt gesproken van een projectplan voor aanleg of wijziging. Deze terminologie wordt tot op heden nog gebruikt in artikel 5.4 van de Wtw. In de ogen van de wetgever heeft deze aanpassing van de terminologie in de artikelen 5.5 en 5.6 van de Waterwet onbedoeld tot een ongewenste uitbreiding tot gevolg gehad van de gevallen waarop de projectprocedure met verplichte coördinatie en goedkeuring door gedeputeerde staten van toepassing is. Tot 1 juli 2014 vielen projectplannen tot aanleg, verlegging of versterking van primaire waterkeringen onder de projectprocedure (§ 5.2 Wtw, met goedkeuring GS; voorheen in de Wet op de waterkering). Door de wijziging in terminologie die vanaf 1 juli 2014 gold, vielen onbedoeld alle wijzigingen, hoe beperkt ook, onder de verplichte projectprocedure (zie ook ABRvS 20 augustus 2014, 201400116/1/A4 inzake het projectplan «Gemaal Vijfhuizen/Hallumer Ryt»: hier ging het ook om een wijziging in/van een primaire waterkering, niet zijnde aanleg, verlegging of versterking). Dit is dus voor de wetgever een ongewenst en onbedoeld effect van de wijziging van de Wtw per 1 juli 2014. Voor de wetgever ging het namelijk te ver het goedkeuringsvereiste (artikel 5.5 Wtw) te stellen ten aanzien van alle werken en werkzaamheden inzake een wijziging van primaire waterkeringen wat betreft de inrichting, vorm, afmeting of constructie, ongeacht hun betekenis. Om die reden is de tekst van genoemde artikelen door de wetgever per 1 oktober 2014 weer teruggebracht/hersteld naar de tekst zoals die vòòr 1 juli 2014 luidde. In lijn met artikel 5.5 van de Waterwet wordt nu ook in de Omgevingswet in artikel 5.46 uitgegaan van een verplichte projectprocedure in geval van een aanleg, verlegging of versterking van een primaire waterkering.

Geconcludeerd wordt dat een projectbesluit ingevolge artikel 5.46 van de Omgevingswet niet verplicht is voor het project GG. Het is namelijk geen doel van het project om de primaire waterkering te versterken. Hierbij dient nog wel de volgende kanttekening te worden geplaatst. Als de kering na realisatie van de

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

doorlaat op zich voldoet aan de veiligheidsnorm, maar de kering moet op die plek -vroeg of laat- worden versterkt (a.g.v. de gerealiseerde wijziging of vanwege andere redenen), dan kan dat worden beschouwd als een versterking van de primaire waterkering waarvoor een projectbesluit verplicht is.

Omgevingsvergunning beperkingengebiedactiviteit

De omgevingsvergunning beperkingengebiedactiviteit is naast het projectbesluit een mogelijkheid voor het project GG. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn in artikel 6.18 de gevallen opgenomen waarvoor een omgevingsvergunning beperkingengebiedactiviteit nodig is, indien de activiteit in/op een waterkering (in beheer bij het Rijk) plaatsvindt. Het volledig artikel 6.18 luidt:

"Artikel 6.18 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen: beperkingengebiedactiviteiten met betrekking tot een waterkering)
Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot een waterstaatswerk te verrichten, geldt voor de activiteiten, bedoeld in artikel 6.16, eerste lid, die worden verricht in een beperkingengebied met betrekking tot een waterkering in beheer bij het Rijk, voor zover het gaat om:

- a. het bouwen of in stand houden van bouwwerken;*
- b. het aanleggen, plaatsen, in stand houden of veranderen van werken die geen bouwwerken zijn; en*
- c. het plaatsen of in stand houden van andere objecten."*

In de Memorie van Toelichting behorende bij de Omgevingswet (artikelsgewijze toelichting, Kamerstukken II 2013/2014, 33 962, nr. 3. p. 513) is aangegeven dat voor de aanleg, verlegging of versterking van primaire waterkeringen die in beheer bij het Rijk zijn, de Minister een projectbesluit kan vaststellen. Dit projectbesluit vervangt het projectplan waarvoor op grond van paragraaf 5.2 van de Waterwet de projectprocedure gevolgd wordt en waarvoor de Minister bevoegd gezag is. Voor de duidelijkheid wordt in de MvT nog opgemerkt dat het verplichte projectbesluit op grond van dit artikel niet van toepassing is op particuliere projecten, zoals het bouwen van een huis op een dijk of het aanleggen van een kabel of leiding in een waterstaatswerk. Het gaat dan immers niet om de aanleg, verlegging of versterking van de waterkering. Voor dergelijke werken is onder meer een omgevingsvergunning voor een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot een nat waterstaatswerk vereist. De MvT sluit aan op artikel 6.18 van het Bal. Het maken van een doorlaat in een primaire waterkering t.b.v. het (terug)brengen van getij in het Grevelingenmeer is een serieuze ingreep in een waterstaatkundig werk die gevolgen heeft voor de standzekerheid van de kering. Doel is dat de primaire waterkering ook na de ingreep c.q. wijziging voldoet aan de gestelde veiligheidsnormen. Het is echter de vraag of een dergelijke ingreep daadwerkelijk valt onder de gevallen waarvoor artikel 6.18 van het Bal toeziet.

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

A. Procedurele uitwerking

Ook hier is het uitgangspunt in de planning (zie Deelplan Bestuurlijk Traject, versie 0.7, d.d. 21 september 2020, definitief concept) is dat de ontwerp-besluiten aan het eind van het vierde kwartaal van 2022 worden genomen. Dit is het moment van de MIRT3a.

Projectbesluit >>								
Opstellen inhoudelijk basis/ontwerp voor → projectbesluit (werkgroep OT)	Inhoudelijke basis/ontwerp gereed en → aanleveren aan bevoegd gezag	Opstellen ontwerp-besluit → door bevoegd gezag	Ontwerp-besluit gereed en → vaststelling in MIRT3a	Ontwerp-besluit ter inzage → voor 6 weken (zienswijzen)	Opstellen definitief project-besluit →	Definitief project-besluit gereed →	Definitief project-besluit ter inzage voor 6 weken (bezwaar/ beroep)	Afhandeling eventuele beroepszaken
Planning >>								
2021 en Q1 en Q2 2022	Augustus 2022	Sep t/m dec 2022	December 2022	Januari en februari 2023	Maart t/m mei 2023	Eind mei 2023	Juni en juli 2023	Q3 en Q4 2023 +Q12024
M.e.r.-procedure >>								
Opstellen project-MER (in Q2 2021 voorafgaand door een advies van de Commissie-m.e.r.). MER in de zomer 2022 gereed en indienen bij de bevoegde gezagen		Bevoegde gezagen betrekken MER bij opstellen ontwerp-besluiten	Ook het MER door bevoegde gezagen vaststellen (geen plicht)	MER bij ontwerp-besluiten ter inzage (zienswijzen ook over MER)	Bevoegde gezagen betrekken MER bij opstellen besluiten		MER bij besluiten ter inzage	
Peilbesluit >>								
Uitvoeren onderzoeken t.b.v. → peilbesluit (werkgroep EO)	Onderzoeken peilbesluiten afgerond en → aanleveren aan bevoegd gezag	Opstellen ontwerp-peilbesluit → door bevoegd gezag	Ontwerp-peilbesluit gereed en → vaststelling in MIRT3a	Ontwerp-peilbesluit ter inzage → voor 6 weken (zienswijzen)	Opstellen definitief peilbesluit →	Definitief peilbesluit gereed →	Definitief peilbesluit ter inzage → voor 6 weken (bezwaar/ beroep)	Afhandeling eventuele beroepszaken

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Opmerkingen:

- 1) In de Awb is geen termijn voor het bevoegd gezag voorgeschreven voor wat betreft het opstellen van een ontwerp-besluit (afdeling 3.4 Awb). Aangenomen wordt dat die periode circa drie maanden duurt (in het verleden was in de Awb een termijn van 13 weken opgenomen voor het opstellen van een ontwerp-besluit. Die bepaling is echter niet meer opgenomen in de Awb).
- 2) Een Toetsingsadvies van de Commissie-m.e.r. is onder de Omgevingswet niet verplicht voor een project-MER (het MER voor Getij Grevelingen betreft een project-MER) en is derhalve niet in bovenstaand schema opgenomen. Het is wel mogelijk (tegen betaling) om vrijwillig een Toetsingsadvies door de Commissie-m.e.r. te laten opstellen. De doorlooptijd van zo'n toetsingsadvies bedraagt circa 2 maanden, maar dat kan sterk variëren van 1,5 maand tot ruim 4 maanden afhankelijk van de complexiteit van het project.
- 3) Afhankelijk van de mate waarin herijking van het project en scope-aanpassing heeft plaatsgevonden, zal het bestaande concept van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) moeten worden herschreven en opnieuw in procedure moeten worden gebracht. Deze eerst fase van een m.e.r.-procedure, die dus voorafgaat aan het opstellen van het MER, zal zeker 4 à 5 maanden in beslag nemen.

Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit

Opstellen Passende Beoordeling → (werkgroep EO)	Uitvoeren ADC-toets (werk- groep EO)	Opstellen vergunning- aanvraag → (werkgroep BT)	Indienen vergunning- aanvraag → (incl. PB en ADC- toets) bij bevoegd gezag	Opstellen ontwerp- vergunning → c.q. ontwerp- besluit door bevoegd gezag	Ontwerp- besluit c.q. ontwerp- vergunning → gereed en vaststelling in MIRT3a	Ontwerp- besluit c.q. ontwerp- vergunning ter inzage (6 weken)	Opstellen definitief besluit c.q. → vergunning	Definitie besluit c.q. → vergunning gereed	Definitief besluit c.q. vergunning ter inzage voor → 6 weken (bezwaar/ beroep)	Afhandeling eventuele beroepzaken
Q3 en Q4 2021 en Q1 2022	Q2 2022	Q3 2022	Augustus 2022	September t/m december 2022	December 2022	Januari + februari 2023	Maart t/m mei 2023	Eind mei 2023	Juni en juli 2023	Q3 en Q4 2023 en Q1 2024

De procedure van de Omgevingsvergunning N2000-activiteit volgt ook de stappen ingevolge afdeling 3.4 van de Awb en loopt dus exact parallel aan de procedures voor het projectbesluit en het peilbesluit. Er kan ervoor worden gekozen om de drie besluiten te coördineren (zie “Bijzonderheden procedure” in tabel 2). Dat is zeker aan te bevelen.

B. Parallele werkwijze

Het opstellen van het MER en de Passende Beoordeling & ADC-toets ihkv de aanvraag Omgevingsvergunning N2000-activiteit dient vanwege inhoudelijke afhankelijkheid en benodigde afstemming parallel plaats te vinden. Het MER, de Passende Beoordeling en de ADC-toets zijn wettelijk verplicht bij de benodigde besluiten voor het Voorkeursalternatief. De uit te voeren Kosteneffectiviteitsanalyse (KEA), het onderzoek naar adaptatieve investeringsstrategie en de onderzoeken in het kader van Synergie Kansen, zijn niet wettelijke verplicht. Deze onderzoeken worden overigens (deels) parallel met het MER, de PB en de ADC-toets uitgevoerd en zullen ook daar waar nodig onderlinge afstemmings- en uitwisselingsmomenten kennen.

Het basis-/referentieontwerp voor de doorlaat dat door de werkgroep Techniek en Ontwerp wordt opgesteld, dient bij aanvang van het opstellen van het MER en de PB (i.c. begin Q3 van 2021, uitgaande van de bovenstaande planning van het MIRT3a-moment in eind december 2022) gereed en beschikbaar te zijn, omdat anders grote kans bestaat dat er vertraging in het opstellen van het MER en de PB zal optreden. Dat geldt ook voor de basis/uitgangspunten en de uit te voeren onderzoeken i.h.k.v. het te nemen peilbesluit.

Deel III Twee invalshoeken c.q. aanvliegroutes

Er kunnen twee invalshoeken c.q. aanvliegroutes voor de realisatie van het terugbrengen van getij in het Grevelingenmeer worden gehanteerd.

1. Het opzetten en uitvoeren als zijnde een nieuw project en daartoe de benodigde procedures doorlopen (hoofdbesluiten: projectbesluit, peilbesluit en omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit);
2. Het opzetten en uitvoeren als zijnde beheer(maatregelen) ten behoeve van het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen zoals opgenomen in het vigerend Aanwijzingsbesluit voor het N2000-gebied Grevelingen en daartoe het vigerend beheerplan daar waar nodig aanpassen.

Van der Zee *Procesmanagement & Consultancy*

Ad 1

Deze invalshoek is de lijn die tot nu toe is gevolgd. In het kader van de te doorlopen besluitvormingstrajecten dienen een MER, een Passende Beoordeling en een ADC-toets te worden opgesteld. Deze onderzoeken zullen inzicht geven in de mogelijke effecten van het project op waterstaatskundige aspecten, waterkwaliteit, flora & fauna, milieu, recreatie & toerisme, landbouw & visserij en op Natura 2000-gebieden. Tevens zal aan de hand daarvan de benodigde mitigerende en compenserende maatregelen moeten worden geformuleerd. Vervolgens zal moeten worden bekeken hoe deze mitigerende en compenserende maatregelen zich verhouden tot de maatregelen die in de beheerplannen voor de N2000-gebieden Grevelingen en Voordelta zijn opgenomen. In de navolgende paragrafen wordt hierop nader ingegaan.

Ad 2

Deze invalshoek behelst als eerste stap het uitvoeren van een formele evaluatie van het vigerend beheerplan N2000-gebied Grevelingen. In die evaluatie gaat het om de vraag wat de actuele stand van zaken van het N2000-gebied is gerelateerd aan de in het Aanwijzingsbesluit opgenomen instandhoudingsdoelstellingen en om de vraag welke beheermaatregelen zijn uitgevoerd en hoe effectief die waren. Vervolgens zal aan de hand van de uitkomsten van die evaluatie moeten worden bepaald of er nieuwe beheermaatregelen moeten worden geformuleerd en/of er bestaande maatregelen moeten worden aangepast ter:

- a. uitvoering van de instandhoudingsdoelstellingen N2000 die voor het gebied gelden, respectievelijk
- b. voorkoming van verslechtering en verstoring met mogelijk significant effect van één of meer soorten habitattypen waarvoor het gebied als N2000 is aangewezen, of
- c. behoud of herstel van de gunstige staat van instandhouding van habitattypen of soorten.

Het is vervolgens de vraag of uit deze evaluatie naar voren komt dat het terugbrengen van getij middels een doorlaat in de primaire waterkering een benodigd en effectief (beheer)maatregel zal zijn die aan de drie genoemde voorwaarden (a t/m c) voldoet en kan worden ingezet t.b.v. het behalen van de doelstellingen zoals opgenomen in het Aanwijzingsbesluit N2000 Grevelingen. Het oordeel daarover zal in ieder geval op basis van ecologisch expert judgement plaatsvinden. Er kan worden besloten om daartoe (tevens) een PB op te stellen. Dat kan echter alleen indien die maatregel (getijwerking middels een doorlaat in de primaire waterkering) voldoende concreet is uitgewerkt in de vorm van een referentieontwerp. Indien op basis van het ecologisch expert judgement en de PB blijkt dat er een positief antwoord kan worden gegeven op de vraag, kan het beheerplan (partieel) worden gewijzigd/herzien.

Omdat op basis van de huidige ecologische en juridische kennis de verwachting is dat deze invalshoek niet erg kansrijk is, is deze tweede invalshoek in de onderhavige notitie niet verder uitgewerkt.

Deel IV Mitigerende en compenserende maatregelen

A. Relatie met beheermaatregelen N2000-Grevelingen

Indien uit de PB voor het project GG blijkt dat *mitigerende maatregelen* nodig zijn en dat die maatregelen (deels) als beheermaatregelen t.b.v. het behalen van bepaalde instandhoudingsdoelstellingen in het N2000-gebied Grevelingen kunnen worden ingezet, dan dient beoordeeld te worden of het Beheerplan N2000 Grevelingen 2016-2022 daartoe dient te worden aangepast/herzien of dat het een zelfstandig project met eigen maatregelen naast het beheerplan komt te staan. Hierbij dient nog opgemerkt te worden dat die mitigerende maatregelen geen significant nadelige gevolgen mogen hebben voor de andere instandhoudingsdoelstellingen, omdat daar dan ook weer mitigerende maatregelen voor zouden moeten worden ingesteld. Een aanpassing/herziening van het beheerplan vergt een eigenstandige besluitvormingsprocedure, waarbij afdeling 3.4 Awb gevolgd dient te worden.

Indien uit de PB en de ADC-toets blijkt dat er *compenserende maatregelen* binnen het N2000-gebied Grevelingen moeten worden genomen en dat deze maatregelen (deels) tevens kunnen worden ingezet als beheermaatregelen t.b.v. het behalen van bepaalde instandhoudingsdoelstellingen in het N2000-gebied Grevelingen, dan dient het vigerend Beheerplan N2000 Grevelingen te worden aangepast. Dat is een aparte procedure die ingevolge de Omgevingswet de procedure van afdeling 3.4 Awb moeten volgen. Indien de compenserende maatregel(en) binnen een N2000-gebied (bijvoorbeeld het eigen N2000-gebied Grevelingen) zal/zullen worden gerealiseerd, dan dienen de PB en de ADC-toets inzicht te geven in de gevolgen van die compensatiemaatregel(en) voor alle instandhoudings- en eventuele verbeterdoelstellingen in het betreffende N2000-gebied, zoals die zijn vastgelegd in het betreffende Aanwijzingsbesluit. Indien de compenserende maatregelen voor het project GG namelijk op bepaalde instandhoudingsdoelstellingen significante nadelige gevolgen hebben, dan moeten die gevolgen ook weer worden gemitigeerd dan wel gecompenseerd. Bij de ADC-toets is het van groot belang dat de “D” goed wordt onderbouwd: er moet sprake zijn van dwingende redenen van groot openbaar belang. Het gaat hierbij om de nut en noodzaak van het project, waarbij niet zo zeer juridische maar vooral ecologische afwegingen cruciaal zijn.

Indien blijkt dat de te nemen mitigerende en/of compenserende maatregelen inhoudelijk (deels) overeenkomen met de beheermaatregelen die reeds in het vigerende beheerplan zijn opgenomen (“ecologische synergie”), dan kan daarvan -in juridische zin- door het project Getij Grevelingen echter geen gebruik worden gemaakt als zijnde de te realiseren compensatie. Het project Getij Grevelingen kan namelijk niet worden aangemerkt als een beheermaatregel zoals die in het vigerend beheerplan voor het N2000-gebied Grevelingen is vastgelegd. Om als N2000-beheermaatregel te kunnen worden aangemerkt moet in elk geval middels een PB zijn aangetoond dat verbetering van de waterkwaliteit en waterbodem nodig is:

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

- ter uitvoering van de instandhoudingsdoelstellingen N2000 die voor het gebied gelden, respectievelijk
- ter voorkoming van verslechtering en verstoring met mogelijk significant effect van één of meer soorten habitattypen waarvoor het gebied als N2000 is aangewezen, of
- voor het behoud of herstel van de gunstige staat van instandhouding van habitattypen of soorten.

De beheermaatregelen zoals opgenomen in het vigerend beheerplan zijn bedoeld om de instandhoudingsdoelstellingen zoals opgenomen in het Aanwijzingsbesluit te behalen en zijn namelijk *niet* tot stand gekomen op basis van een effectbepaling (PB en ADC-toets) vanuit het project Getij Grevelingen. Anders gezegd: het terugbrengen van getij in het Grevelingenmeer kan niet worden beschouwd als een beheermaatregel om de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied Grevelingen te halen. Bovendien kan uit de effectbepaling (i.c. de PB) van het project Getij Grevelingen naar voren komen dat (ook) voor andere soorten en habitats instandhoudingsdoelstellingen moeten worden geformuleerd dan in het vigerend Aanwijzingsbesluit N2000-Grevelingen zijn opgenomen. Indien dat het geval is, dan vraagt dat om een nieuw dan wel aangepast Aanwijzingsbesluit. Dat vergt vervolgens -naast de bestaande procedures voor de hoofdbesluiten- een eigenstandige en langdurige procedure, waarbij de gang naar Brussel (EC) gemaakt moet worden. Geadviseerd wordt derhalve om een zodanige insteek te kiezen dat voor het project GG (o.a. middels mitigerende maatregelen) het vigerende Aanwijzingsbesluit N2000-Grevelingen niet aangepast behoeft te worden.

Het vooraf (dus voordat de voor de hoofdbesluiten benodigde onderzoeken/stappen van een MER, PB en ADC-toets zijn uitgevoerd/doorlopen) zoeken en vinden van een match tussen de beheermaatregel (die nodig is i.h.k.v. het vigerende Beheerplan N2000-Grevelingen en het Aanwijzingsbesluit N2000-Grevelingen om de achteruitgang van de beschermde habitats a.g.v. de autonome ontwikkelingen aan te pakken) met de voor het project GG te nemen compensatiemaatregel is discutabel. Het is weliswaar vanuit een samenhangende benadering aantrekkelijk en begrijpelijk om een dergelijke match (een integrale en uniforme maatregel) in een vroeg stadium te zoeken en te vinden, maar in bestuurlijk-juridische zin zullen toch eerst de voor de hoofdbesluiten benodigde onderzoeken/stappen van een MER, PB en ADC-toets moeten zijn uitgevoerd/doorlopen, alsmede een gedegen evaluatie van het vigerend beheerplan. Vanuit inhoudelijk-ecologisch oogpunt zijn namelijk al die onderzoeken nodig om goed te kunnen bepalen of zo'n match er is en zo ja hoe die er dan uitziet. **M.a.w., de ecologische synergie kan pas dan worden bepaald c.q. worden vastgesteld nadat de PB en ADC-toets en nadat de evaluatie van het vigerend beheerplan zijn uitgevoerd. En zoals reeds aangegeven, is het juridisch niet mogelijk om een beheermaatregel in het kader van een vigerend beheerplan en aanwijzingsbesluit in te zetten als compensatie voor een nieuw project.** Er is echter binnen het project GG reeds vooraf, dus zonder een PB, ADC-toets en een evaluatie van het beheerplan, al bepaald wat een belangrijke mitigerende dan wel compenserende maatregel (i.c. aanleg vogeleiland) voor het project GG zal zijn en dat dit tevens een beheermaatregel is om de isdh uit het beheerplan en het aanwijzingsbesluit te halen. En hierin zit nu juist de handicap van het project GG en de projectorganisatie. Ten behoeve van een efficiënt en effectief verloop van het bestuurlijk-juridisch traject wordt geadviseerd deze mindset los te laten.

Belangrijk onderdeel van een evaluatie van een vigerend beheerplan is een beschrijving van de huidige situatie en autonome ontwikkeling (hs & ao) van de natuur in het betreffende N2000-gebied. Deze hs & ao dienen zodanig te worden beschreven dat de instandhoudingsdoelstellingen daaraan kunnen worden getoetst. Het vigerend Beheerplan N2000-Grevelingen 2016-2022 loopt eind volgend jaar af. Een formele evaluatie van dit beheerplan heeft nog niet plaatsgevonden en wordt op zijn vroegst volgend jaar (2022) uitgevoerd. Voor de PB voor het project GG is eenzelfde beschrijving van de hs & ao nodig als voor de evaluatie van het beheerplan. Gezien de planning is het de vraag is of het project GG van die beschrijving vanuit de evaluatie gebruik kan maken. Indien de evaluatie van het beheerplan laat/later in de tijd wordt uitgevoerd, dan zal dat voor het project GG mogelijk te laat zijn en zal het project zelf de hs & ao t.b.v. de PB moeten beschrijven.

B. Te doorlopen procedure

Het besluitvormingstraject voor de aanpassing van het Beheerplan N2000-Grevelingen dient in voornoemde gevallen doorlopen te worden ten behoeve van de realisatie van het project Getij Grevelingen. **Het advies is dan ook om in voornoemde gevallen zo'n besluit onderdeel te laten uitmaken van het pakket van hoofdbesluiten van het project GG en ook in het werkplan Bestuurlijk Traject en de totale projectplanning op te nemen. De procedure van wijziging/gedeeltelijke herziening van het beheerplan kan overigens pas worden gestart nadat de PB en de ADC-toets voor het project GG zijn doorlopen en zijn afgerond.** Immers, de uitkomsten van de PB en de ADC-toets vormen de inhoudelijke basis voor de (mogelijke) aanpassing van het beheerplan.

Er bestaan twee mogelijkheden voor aanpassing van het beheerplan n.a.v. het project GG:

- 1) partiële herziening van het beheerplan, alleen op basis van uitkomsten PB en ADC-toets voor project GG;
- 2) integrale herziening van het beheerplan n.a.v. integrale evaluatie van het vigerend beheerplan en n.a.v. uitkomsten PB en ADC-toets door project GG.

Zoals reeds aangegeven kan de ecologische synergie pas worden bepaald nadat voor het project GG de PB en de ADC-toets zijn uitgevoerd en nadat voor het beheerplan de evaluatie is uitgevoerd. Het is in het belang van het project GG dat de vastgestelde ecologische synergie dan ook wordt vastgelegd in het beheerplan. De daadwerkelijke uitvoering van de aanpassing van het beheerplan en het doorlopen van de daartoe benodigde procedure is en blijft de verantwoordelijkheid van de beheerplanopsteller (i.c. RWS Z&D).

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Uitgaande van bovenstaande planning van de procedure voor de Omgevingsvergunning met de daarbij behorende PB en ADC-toets, betekent dit dat de wijziging van het beheerplan eind Q2 dan wel begin Q3 van 2022 kan worden opgestart. Vaststelling van het gewijzigde beheerplan zal dan, uitgaande van de te doorlopen procedure van Afdeling 3.4 van de Awb, plaatsvinden in december 2022. Dat moment komt overeen met MIRT3a. Dus gelijktijdig met de vaststelling van de ontwerp-besluiten (projectbesluit, peilbesluit en Omgevingsvergunning).

Een aanpassing van een beheerplan voor een N2000-gebied vindt normaliter éénmaal per zes jaar plaats (geldigheidsduur van een beheerplan is 6 jaar). Een integrale herziening van een beheerplan wordt voorafgegaan door een evaluatie van het vigerende beheerplan: wat is de actuele stand van zaken van het N2000-gebied gerelateerd aan de in het Aanwijzingsbesluit opgenomen instandhoudings- en eventueel verbeterdoelstellingen, hoe effectief zijn de uitgevoerde beheermaatregelen geweest en zijn er andere/nieuwe beheermaatregelen nodig om de ishd te halen? Het verantwoordelijk bevoegd gezag voor het Beheerplan N2000 Grevelingen (i.c. RWS Z&D en RWS WNZ) is echter momenteel niet voornemens om een integrale herziening met een dergelijke formele evaluatie van het vigerende beheerplan N2000 Grevelingen 2016-2022 door te voeren. Volgens het bevoegd gezag is een partiele herziening van het beheerplan, naar aanleiding van een concreet project waarvoor een Omgevingsvergunning N2000 wordt verleend, waarvoor een PB is opgesteld en een ADC-toets is doorlopen, mogelijk. Het betreft dan een eigenstandig deelbeheerplan.

Deel V Risico's en kansen

In dit deel wordt ingegaan op de risico's en kansen bij invalshoek/aanvliegroute 1 zoals aangegeven in deel III van deze notitie. Er wordt niet ingegaan op de risico's en kansen bij invalshoek/aanvliegroute 2, omdat die aanpak vooralsnog niet aan de orde is.

A. Risico's

Planning

- a) Het basis-/referentieontwerp voor de doorlaat en de basis en de uit te voeren onderzoeken i.h.k.v. het te nemen peilbesluit zijn bij aanvang van het opstellen van het MER en de PB niet gereed en niet beschikbaar, waardoor er vertraging in het opstellen van het MER en de PB zal optreden.
- b) Als gevolg van risico a (vertraging bij MER en PB) kunnen de drie benodigde hoofdbesluiten niet tijdig worden genomen en zullen ook vertraging opleveren.

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Inhoud

- c) Na uitvoering en afronding van de PB en ADC-toets blijkt dat de te nemen mitigerende en/of compenserende maatregelen inhoudelijk geheel of grotendeels overeenkomen met de beheermaatregelen die in het vigerende beheerplan zijn opgenomen, waardoor de compensatie niet binnen het N2000-gebied Grevelingen maar elders gerealiseerd moet worden.
- d) Uit de PB voor het project GG blijkt dat mitigerende maatregelen nodig zijn die als zodanig weer significant nadelige gevolgen hebben voor een (ander) deel van de instandhoudingsdoelstellingen van het N2000-gebied Grevelingen en waarvoor dan ook weer mitigerende maatregelen moeten worden ingesteld.
- e) Uit de PB en de ADC-toets voor het project GG blijkt dat compenserende maatregelen nodig zijn die als zodanig weer significant nadelige gevolgen hebben voor een (ander) deel van de instandhoudingsdoelstellingen van het N2000-gebied Grevelingen en waarvoor dan ook weer mitigerende en/of compenserende maatregelen moeten worden ingesteld.
- f) De ADC-toets valt (deels) negatief uit, dan wel een positieve uitkomst van de ADC-toets wordt ter discussie gesteld door LNV, waardoor het onzeker wordt of de Omgevingsvergunning Natura2000-activiteit (of de Wnb-vergunning) kan worden verleend;
- g) Tijdens het opstellen van het MER komen nieuwe, realistische alternatieven/varianten voor de doorlaat c.q. realisatie terugbrengen getij naar voren (mede a.d.h.v. de effectbepaling), die niet eerder zijn onderzocht (ook niet in voorstadium bij het ontwikkelen van het referentieontwerp en bij de basis van het peilbesluit);
- h) Uit het MER komen onverwacht grote(re) dan wel andere effecten n.a.v. de aanwezigheid van de infrastructuur dan wel de gevolgen van de aangelegde infrastructuur op de sectoren recreatie & toerisme en/of landbouw & visserij naar voren, die vragen om vergaande mitigatie van het project GG en/of (financiële) compensatie;
- i) Uit de zienswijzen t.a.v. de ontwerp-besluiten (projectbesluit, peilbesluit, Omgevingsvergunning Natura2000-activiteit) komen nieuwe, realistische alternatieven/varianten voor de doorlaat c.q. realisatie terugbrengen getij naar voren, die niet eerder zijn onderzocht (niet in voorstadium bij het ontwikkelen van het referentieontwerp en bij de basis van het peilbesluit en niet in de vervolgstappen van het MER en de PB).

Financiën

- j) De uit de PB en ADC-toets voortkomende mitigerende en/of compenserende maatregelen zijn dermate kostbaar dat deze niet middels het projectbudget kunnen worden gefinancierd.
- k) Uit het MER komen onverwacht grote(re) dan wel andere effecten op de sectoren recreatie & toerisme en/of landbouw & visserij naar voren, die vragen om financiële compensatie waarmee geen rekening is gehouden;

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Omgeving

- l) Indien risico h) optreedt, dan mag verwacht worden dat er vanuit de betreffende sectoren (recreatie & toerisme en/of landbouw & visserij) veel weerstand zal komen t.a.v. het project GG; dat zal onder meer tot uiting komen in de zienswijzen en bezwaar- en beroepsprocedures tegen de hoofdbesluiten.
- m) De NMO's zijn het niet (geheel) eens met de uitkomsten van de ADC-toets en hebben een eigen visie op het project GG en de daarvoor benodigde mitigatie en compensatie; dat zal onder meer tot uiting komen in de zienswijzen en bezwaar- en beroepsprocedures tegen de hoofdbesluiten.

Juridisch

- n) Indien de primaire waterkering na realisatie van de doorlaat op zich voldoet aan de veiligheidsnorm, maar de kering moet op die plek -vroeg of laat- worden versterkt (a.g.v. de gerealiseerde wijziging of vanwege andere redenen), dan kan dat worden beschouwd als een versterking van de primaire waterkering waarvoor een projectbesluit verplicht is.
- o) Een omgevingsvergunning beperkingengebiedactiviteit is een mogelijkheid, gezien artikel 6.18 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Het maken van een doorlaat in een primaire waterkering t.b.v. het (terug)brengen van getij in het Grevelingenmeer is echter een serieuze ingreep in een waterstaatkundig werk, die gevolgen heeft voor de standzekerheid van de kering. Het is echter de vraag of de wetgever heeft bedoeld dat een dergelijke ingreep valt onder de gevallen waarop artikel 6.18 van het Bal toeziet.
- p) De voorgestelde mitigatie en/of (financiële) compensatie, n.a.v. de in het MER voorspelde onverwacht grote(re) dan wel andere effecten op de sectoren recreatie & toerisme en/of landbouw & visserij, leiden vanuit die sectoren tot zienswijzen en bezwaar- en beroepsprocedures tegen de hoofdbesluiten; de beroepen worden geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard door RvS.
- q) De NMO's hebben een eigen visie op het project GG en de benodigde mitigerende en compensatiemaatregelen en brengen zienswijzen in en starten bezwaar- en beroepsprocedures tegen de hoofdbesluiten; de beroepen van de NMO's worden geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard door RvS.
- r) De Omgevingswet is volledig nieuw en er is geen enkele praktijkervaring opgedaan door de bevoegde gezagen en betrokken bestuursorganen. Deze onbekendheid en onervarenheid met de nieuwe wet kan leiden tot onduidelijkheden en een inefficiënte werkwijze.
- s) Indien nog moet worden uitgegaan van de vigerende wet- en regelgeving (i.v.m. aanzienlijke uitstel inwerkingtreding Omgevingswet), dan is er een kans dat de benodigde gecoördineerde besluitvorming door de verschillende bevoegde gezagen minder efficiënt zal verlopen.

B. Kansen

Planning

- t) Goede mogelijkheden voor een efficiënte parallelle werkwijze van de diverse besluitvormingsprocedures en de daarvoor op te stellen documenten (MER, PB, ADC-toets, e.d.).

Inhoud

- u) Na uitvoering en afronding van de PB en ADC-toets blijkt dat de te nemen mitigerende en/of compenserende maatregelen (groten)deels overeenkomen met de beheermaatregelen die in het vigerende beheerplan zijn opgenomen. Er kan dan worden gesproken over “ecologische synergie”.

Financiën

- v) De voor het project uit te voeren mitigerende en/of compenserende maatregelen kunnen gecoördineerd en (deels) geïntegreerd worden uitgevoerd met de beheermaatregelen ingevolge het beheerplan N2000-Grevelingen, hetgeen een kostenbesparing met zich meebrengt.

Omgeving

- w) Dialoog met NMO's en andere stakeholders over project en mitigerende en compenserende maatregelen tijdig opstarten, parallel aan opstellen MER en PB/ADC-toets, dus nog voordat de ontwerp-besluiten ter-inzage worden gelegd.
- x) Door tijdige en goed opgezette dialoog met NMO's en andere stakeholders uit de sectoren toerisme & recreatie en landbouw & visserij, kunnen bezwaar- en beroepsprocedures worden voorkomen (eventueel met gebruikmaking van convenanten).

Juridisch

- y) De nieuwe Omgevingswet biedt goede mogelijkheden om de voor het project GG benodigde besluitvormingsprocedures in onderlinge samenhang te coördineren en te integreren (projectbesluit en omgevingsvergunning N2000-activiteit).

C. Risicotabel: oorzaak, gevolg, kans, tijdsgevolg en beheersmaatregelen

Risico	Oorzaak	Gevolg	Kans	Tijdsgevolg	Endogeen/ exogeen	Beheersmaatregelen
1. Het basis-/referentieontwerp voor de doorlaat en de basis en de uit te voeren onderzoeken i.h.k.v. het te nemen peilbesluit zijn bij aanvang van het opstellen van het MER en de PB niet gereed en niet beschikbaar	Inhoudelijke onderzoeken en onderbouwingen voor ref.ontwerp en/of peilbesluit kosten meer tijd a.g.v. complexiteit, beperkte capaciteit e.d.	Vertraging in het opstellen en afronden van het MER en de PB	10-25%	3-6 mnd	Endogeen	- Tijdige herijking project en afbakening scope project; - Tijdige start van werkzaamheden teams Techniek & Ontwerp en Effectonderzoeken - Kwalitatief hoogwaardige bezetting teams - Aansturing van het ingenieursbureau
2. De drie benodigde hoofdbesluiten kunnen niet tijdig worden genomen t.o.v. je gecommuniceerde mijlpalen en zullen vertraging opleveren.	Het niet op tijd gereed zijn van het MER en de PB (+ risico 18).	Latere start uitvoering project	10-25%	3-6 mnd	Endogeen	- Tijdige herijking project en afbakening scope project; - Tijdige start van werkzaamheden teams Techniek & Ontwerp en Effectonderzoeken - Kwalitatief hoogwaardige bezetting teams - Overleg met BG's over mogelijke versnelling/inkorting opstellen (ontwerp)besluiten
3. De te nemen mitigerende en/of compenserende maatregelen komen inhoudelijk volledig of grotendeels overeen met de beheersmaatregelen die in het vigerende beheerplan zijn opgenomen	Ecologische effectbepaling	Compensatiemaatregelen kunnen niet in N2000-gebied Grevelingen worden gerealiseerd.	25-50%	< 1 mnd	Endogeen	O.b.v. uitkomsten proef PB en ADC-toets preventief in kaart brengen andere mogelijke compensatielocaties in Nederland.
4. Uit de PB voor het project GG blijkt dat mitigerende	Ecologische effectbepaling	Toepassing mitigatie op mitigatie leidt tot	> 50%	1-3 mnd	Endogeen	Geen

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Risico	Oorzaak	Gevolg	Kans	Tijdsgevolg	Endogeen/ exogeen	Beheersmaatregelen
maatregelen nodig zijn die als zodanig weer significant nadelige gevolgen hebben voor een (ander) deel van de instandhoudingsdoelstellingen van het N2000-gebied Grevelingen en waarvoor dan ook weer mitigerende maatregelen moeten worden ingesteld.		complexiteit en mogelijk meer kosten bij uitvoering				
5. Uit de PB en de ADC-toets voor het project GG blijkt dat compenserende maatregelen nodig zijn die als zodanig weer significant nadelige gevolgen hebben voor een (ander) deel van de instandhoudingsdoelstellingen van het N2000-gebied Grevelingen en waarvoor dan ook weer mitigerende en/of compenserende maatregelen moeten worden ingesteld.	Ecologische effectbepaling	Toename complexiteit en mogelijke meerkosten bij uitvoering	25-50%	1-3 mnd	Endogeen	Geen
6. De ADC-toets valt (deels) negatief uit, dan wel een positieve uitkomst van de ADC-toets wordt ter discussie gesteld door LNV	Ecologische effectbepaling en ADC-criteria	Onzeker of de Omgevings-vergunning Natura2000-activiteit (of de Wnb-vergunning) kan worden verleend	5-10%	1-3 mnd	Endogeen	• Vroegtijdig (doch uiterlijk bij vaststelling ref. ontwerp doorlaat en gereed zijn onderzoeken peilbesluit) en regelmatig afstemmings-overleg met LNV • Uitvoeren proef PB en proef ADC-toets. • Inventariseren welke onderzoeken nog nodig zijn.
7. Tijdens het opstellen van het MER komen nieuwe, realistische alternatieven/ varianten voor	Voortschrijdend inzicht	Herijking ref.ontwerp doorlaat en/of peilbesluit nodig,	10-25%	1-3 mnd	Endogeen	• Tijdige start van werkzaamheden teams Techniek & Ontwerp en Effectonder-

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Risico	Oorzaak	Gevolg	Kans	Tijdsgevolg	Endogeen/ exogeen	Beheersmaatregelen
de doorlaat c.q. realisatie terugbrengen getij naar voren (mede a.d.h.v. de effectbepaling), die niet eerder zijn onderzocht (ook niet in voorstadium bij het ontwikkelen van het referentieontwerp en bij de basis van het peilbesluit)		waarvoor extra tijd nodig is				zoeken en intensieve onderlinge afstemming op proces en inhoud; • Kwalitatief hoogwaardige bezetting teams • Aansturing van het ingenieursbureau
8. Uit het MER komen onverwacht grote(re) dan wel andere effecten n.a.v. de aanwezigheid van de infrastructuur dan wel de gevolgen van de aangelegde infrastructuur op de sectoren recreatie & toerisme en/of landbouw & visserij naar voren	Effectbepaling MER	Vergaande mitigatie van het project GG en/of (financiële) compensatie	1-5%	< 1 mnd	Endogeen	• Tijdige start van werkzaamheden teams Techniek & Ontwerp en Effectonderzoeken en intensieve onderlinge afstemming op proces en inhoud; • Kwalitatief hoogwaardige bezetting teams; • Aansturing van het ingenieursbureau; • Imagoschade verlagen door actief omgevingsmanagement.
9. Uit de zienswijzen t.a.v. de ontwerp-besluiten (projectbesluit, peilbesluit, Omgevingsvergunning Natura2000-activiteit) komen nieuwe, realistische alternatieven/varianten voor de doorlaat c.q. realisatie terugbrengen getij naar voren, die niet eerder zijn onderzocht (niet in voorstadium bij het ontwikkelen van het referentieontwerp en bij de basis van het peilbesluit en niet	Zienswijzen derden	Herijking ref.ontwerp doorlaat en/of peilbesluit nodig, waarvoor extra tijd nodig is	5-10%	3-6 mnd	Endogeen	• Tijdige start en uitvoering van een goed doordacht en intensief participatietraject (omgevingsmanagement); • Tijdige start van werkzaamheden teams Techniek & Ontwerp en Effectonderzoeken en intensieve onderlinge afstemming op proces en inhoud; • Kwalitatief hoogwaardige bezetting teams

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Risico	Oorzaak	Gevolg	Kans	Tijdsgevolg	Endogeen/ exogeen	Beheersmaatregelen
in de vervolgstappen van het MER en de PB)						
10. De uit de PB en ADC-toets voortkomende mitigerende en/of compenserende maatregelen kunnen niet middels het projectbudget worden gefinancierd.	Ecologische effectbepaling en ADC-criteria	Project is niet betaalbaar	10-25%	1-3 mnd	Endogeen	• Beheersing gevolg: aanpassing ref. ontwerp doorlaat en/of basis voor peilbesluit; • Beheersing gevolg: aanvullende afspraken maken in BO over financiering project GG/synergieprojecten (BOG, betrokken overheden/ stakeholders) • Opstellen "proef"-PB en proef ADC-Toets
11. Raad van State (RvS) verklaart beroepen vanuit de sectoren recreatie & toerisme en/of landbouw & visserij geheel of gedeeltelijk gegrond.	In MER zijn onverwacht grote(re) dan wel andere effecten op de sectoren recreatie & toerisme en/of landbouw & visserij naar voren gekomen. Hierdoor weerstand vanuit de sectoren recreatie & toerisme en/of landbouw & visserij; zienswijzen en bezwaar- en beroepsprocedures tegen de hoofd-besluiten.	MER deels opnieuw uitvoeren, eventueel ook PB en ADC-toets. Mogelijke vernietiging verleende vergunning door RvS.	10-25%	6-12 mnd	Endogeen	• Tijdige start en uitvoering van een goed doordacht en intensief participatietraject (omgevingsmanagement). • Kwalitatief hoogwaardig MER opstellen.
12. Raad van State (RvS) verklaart beroepen vanuit de NMO's geheel of gedeeltelijk gegrond	Resultaat ADC-toets: de NMO's zijn het niet (geheel) eens met de uitkomsten	PB en ADC-toets deels opnieuw uitvoeren.	10-25%	6-12 mnd	Endogeen	• Tijdige start en uitvoering van een goed doordacht en intensief participatietraject (omgevingsmanagement).

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Risico	Oorzaak	Gevolg	Kans	Tijdsgevolg	Endogeen/ exogeen	Beheersmaatregelen
	van de ADC-toets en hebben een eigen visie op het project GG en de daarvoor benodigde mitigatie en compensatie. Hierdoor zienswijzen en bezwaren beroepsprocedures tegen de hoofdbesluiten	Mogelijke vernietiging verleende vergunning door RvS.				Kwalitatief hoogwaardige PB en ADC-toets opstellen.
13. Project GG kan worden beschouwd als een versterking van de primaire waterkering waarvoor een projectbesluit verplicht is.	Gekozen ref.ontwerp doorlaat: indien de primaire waterkering na realisatie van de doorlaat op zich voldoet aan de veiligheidsnorm, maar de kering moet op die plek - vroeg of laat- worden versterkt (a.g.v. de gerealiseerde wijziging of vanwege andere redenen)	Als het doorlaatmiddel vergund is met een omgevingsvergunning beperkingengebiedactiviteit dan moet de vergunningprocedure opnieuw worden doorlopen met een projectbesluit.	5-10%	6-12 mnd	Endogeen	- Uitgaan van voorbereiden en opstellen van een projectbesluit i.p.v. een omgevingsvergunning beperkingengebiedactiviteit - Intensieve onderlinge afstemming op proces en inhoud tussen teams Techniek & Ontwerp en Effectonderzoeken - Vaststellen van een robuust ref.ontwerp doorlaat
14. Het maken van een doorlaat in een primaire waterkering t.b.v. het (terug)brengen van getij in het Grevelingenmeer is een serieuze ingreep in een waterstaatkundig werk, die gevolgen heeft voor de standzekerheid van de kering.	Interpretatie artikel 6.18 Bal	Geen Omgevingsvergunning beperkingengebiedactiviteit mogelijk	10-25%	6-12 mnd	Endogeen	Uitgaan van voorbereiden en opstellen van een projectbesluit i.p.v. een Omgevingsvergunning beperkingengebiedactiviteit

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Risico	Oorzaak	Gevolg	Kans	Tijdsgevolg	Endogeen/ exogeen	Beheersmaatregelen
Het is de vraag of de wetgever heeft bedoeld dat een dergelijke ingreep valt onder de gevallen waarop artikel 6.18 van het Bal toeziet.						
15. De voorgestelde mitigatie en/of (financiële) compensatie n.a.v. de in het MER voorspelde onverwacht grote(re) dan wel andere effecten op de sectoren recreatie & toerisme en/of landbouw & visserij, leiden vanuit die sectoren tot zienswijzen en bezwaar- en beroepsprocedures tegen de hoofdbesluiten (vervolg risico 11).	Ontoereikende mitigatie/ financiële compensatie	Bezwaar- en beroepsprocedures kunnen leiden tot vertraging, inhoudelijke aanpassingen of in meest ongunstig geval uitstel van project GG	5-10%	6 -12 mnd	Endogeen	Tijdige start en uitvoering van een goed doordacht en intensief participatietraject (omgevingsmanagement).
16. De NMO's hebben een eigen visie op het project GG en de benodigde mitigerende en compensatiemaatregelen en brengen zienswijzen in en starten bezwaar- en beroepsprocedures tegen de hoofdbesluiten (vervolg risico 12).	Andere ecologische inzichten/visies	Bezwaar- en beroepsprocedures kunnen leiden tot vertraging, inhoudelijke aanpassingen of in meest ongunstig geval uitstel van project GG	25-50%	6 -12 mnd	Endogeen	Tijdige start en uitvoering van een goed doordacht en intensief participatietraject (omgevingsmanagement).
17. De Omgevingswet is volledig nieuw en er is geen enkele praktijkervaring opgedaan door de bevoegde gezagen en betrokken bestuursorganen.	Nieuwe wetgeving	Deze onbekendheid en onervarenheid met de nieuwe wet kan leiden tot onduidelijkheden en een inefficiënte werkwijze.	10-25%	3-6 mnd	Exogeen	- Expliciet aandacht geven aan de onbekendheid en onervarenheid met de nieuwe wet en daar transparant in zijn tijdens procedure-stappen (op tafel leggen, bespreken en oplossingen aandragen); - Opnemen in de uitvraag bij het ingenieursbureau;

Van der Zee *Procesmanagement & Consultancy*

Risico	Oorzaak	Gevolg	Kans	Tijdsgevolg	Endogeen/ exogeen	Beheersmaatregelen
						• Ervaring uitwisselen met andere projecten; • Oppakken op programmaniveau.
18. Aanzienlijke uitstel inwerkingtreding Omgevingswet, waardoor er moet worden teruggevallen op vigerende wet- en regelgeving.	Uitstel inwerkingtreding Omgevingswet	Minder efficiënt verloop van de benodigde gecoördineerde besluitvorming door de verschillende bevoegde gezagen	1-5%	3-6 mnd	Exogeen	• Vanuit team Bestuurlijk Traject vanuit project GG de benodigde coördinatie in de gaten houden en de betrokken BG's daarop aanspreken indien nodig • Hoofdbesluiten ook voor vigerende wet- en regelgeving opstellen op parallel spoor.

Deze bovenstaande risicotabel is vervolgens door het kernteam van het project GG uitgebreid tot een volwaardig risicotabel zoals dat voor alle onderdelen van het project GG is opgezet. Deze uitgebreide risicotabel is als separate bijlage (bijlage 4) bijgevoegd.

Van der Zee *Procesmanagement & Consultancy*

BIJLAGEN

Bijlage 1	Verslag overleg met N2000-juristen van RWS en LNV
Bijlage 2	Notitie inzake vervroegen evaluatie Beheerplan N2000-Grevelingen
Bijlage 3	Vragen en antwoorden inzake synergieprojecten
Bijlage 4	Risicotabel bestuurlijk traject kernteam project GG

Van der Zee *Procesmanagement & Consultancy*

Bijlage 1 **Verslag overleg met N2000-juristen van RWS en LNV**

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

RWS BEDRIJFSVERTROUWELIJK
Caroline Versteegh (PZH) Loes de Jong (RWS)

Rijkswaterstaat Corporate
Dienst

Griffioenlaan 2
3526 LA Utrecht
Postbus 2232
3500 GE Utrecht
T 088 797 11 11
F
kcc@rws.nl
www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon
mevr. mr. R. van der Neut
senior juridisch adviseur
T 06 21479039
rachel.vander.neut@rws.nl

Datum
9 maart 2021

memo

ISPH overleg natuur

Overleg 8 maart 2021

Aanw.: Teus van Hattum, Rolf-Jan Sielcken, Paul van der Zee, Rachel van der Neut

Over: Procedures hoofdbesluiten project Getij Grevelingen, Deel III en IV, samenvatting van het besprokene

Aanwijzingsbesluit

De instandhoudingsdoelstellingen staan in het aanwijzingsbesluit N2000. Wijzigen van dit besluit is een beleidskwestie en vergt een complexe en langdurige procedure (gang naar Brussel). Dat moet het project GG niet willen. Aanpassing van aanwijzingsbesluit dus buiten de deur houden. Vigerend aanwijzingsbesluit als uitgangspunt nemen waarbinnen het project GG geregeld en gerealiseerd moet worden.

In het beheerplan staan beheermaatregelen voor deze instandhoudingsdoelen uit het awb (logisch verband met awb).

Projectmaatregelen is ander traject: moet onderzocht worden middels PB en ADC-toets. De kans is reëel dat er strijd is met de instandhoudingsdoelen uit het awb.

Let op problematiek:

Om de ishd te kunnen bereiken moeten vaak passende of instandhoudings- of beheermaatregelen worden genomen.

Bij het nemen van die maatregelen kan het gebeuren dat een maatregel die je neemt voor het ene ishd, schade toebrengt aan of schadelijk is voor een ander ishd.

Dan moet de afweging worden gemaakt welke maatregel(en) worden genomen en of er andere maatregelen kunnen worden genomen om schade aan andere ishd te voorkomen of teniet te doen.

Als een bepaald project wordt uitgevoerd met als mogelijk projectgevolg significant nadelige effecten voor ishd dan moeten hier mitigerende maatregelen tegenover staan om die nadelige effecten niet te laten plaatsvinden. Die mitigerende maatregelen mogen dan weer geen significant nadelige gevolgen hebben voor andere ishd omdat daar dan ook weer mitigerende maatregelen voor moeten worden ingesteld.

Dat geldt ook voor de aanleiding om het project te willen uitvoeren. Als dit (mede) gedaan wordt om bepaalde ishd te kunnen behalen, maar het is daarbij nadelig voor andere ishd, dan moet die redenering om het project toch te willen uitvoeren goed ecologisch onderbouwd worden.

Uiteindelijk kan project (en de gerealiseerde natuurmaatregelen) plaats krijgen in het Beheerplan maar kan ook als zelfstandig project met eigen maatregelen naast het BHP bestaan.

Daarbij komt de autonome ontwikkeling

Als er geen maatregelen worden genomen (waterkwaliteit) dan is de verwachting dat er negatieve ecologische ontwikkelingen zijn (zo verdwijnt de groenklorchis).

Beheerplan ziet ook op autonome ontwikkeling. Eindigt 2022. Stand van zaken is dat het huidige plan verlengd wordt. Een formele evaluatie van het beheerplan volgt later nog. Had al geëvalueerd moeten zijn.

Vraag is of project door gaat of dat er gewacht wordt op lig de evaluatie. Dit lvm de overlap tussen beheer- en de verplichtte mitigatie-/compensatie maatregelen. Ook binnen het project zal autonome ontwikkeling geschetst worden. Als de formele evaluatie van het beheerplan (te) laat komt, dan zal het project de huidige situatie en autonome ontwikkeling zelf moeten vastleggen t.b.v. de PB. Conclusie is doorgaan met het project GG.

Wel is ADC toets doorlopen niet vanzelfsprekend gelet op eerdere ervaringen in Brussel. Het gaat dan met name om de D in de ADC toets: er moet sprake zijn van dwingende redenen van groot openbaar belang. Denk hierbij ook aan nut en noodzaak van het project. Streng toets. Niet juridisch maar vooral een met ecologisch afwegingen.

Wat is het doel van het project: waterkwaliteit verbeteren. Maatregel: terugbrengen getij. Zijn er alternatieven. Jip van Rijke van LNV raadplegen over historie gang naar Brussel. Ging toen ook over het doel.

Expertteam geeft duidelijk aan: 1. eerst problematiek definiëren (boven- en onderwaterraar); 2. de oplossingsrichtingen schetsen (ET schetst drie varianten waarvan 1 basisituatie –nuloptie– is); en 3. bepalen van drie ontwikkelingen –parallel–: ontwerp doorlaatmiddel, ecologische maatregelen en vergoedbaarheid/governance.

Ook projectbesluit kent een participatie traject. Alternatievenvraagstuk komt ook in die procedure aan de orde.

Omgevingswet

Gelet ook op verkiezingen (mogelijk uitstel inwerkingtreding Omgevingswet) verstandig om ook besluiten onder huidige wetgeving in beeld te houden.

Natuurmaatregelen kunnen momenteel onder de vigerende wetgeving ook opgenomen worden in ruimtelijke plannen. We concluderen dat dit onder de Ow geen optie is, omdat alle ruimtelijke plannen onder een omgevingsplan dan wel een projectbesluit valt.

RWS BEDRIJFSVERTROUWELIJK

Pagina 1 van 2

RWS BEDRIJFSVERTROUWELIJK

Pagina 2 van 2

Bijlage 2 Notitie inzake vervroegen evaluatie Beheerplan N2000-Grevelingen

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Aanleiding

Evaluatie beheerplannen ZWD in tranches

"Doel"

De 9 N2000 beheerplannen in de Zuidwestelijke Delta worden in drie tranches opgesteld. Dit memo heeft als doel om aan de hand van een aantal hiërarchisch benoemde criteria de indeling en de volgorde van de tranches te bepalen.

Zuidwestelijke Delta

Rijkswaterstaat WNZ en Z&O¹ beheren de volgende gebieden:

WNZ: 1 - Haringvliet, 2 - Hollands Diep, 3 - Oude Maas

Z&O: 4 - Grevelingen, 5 - Oosterschelde, 6 - Veerse Meer, 7 - Westerschelde & Soeflinge, 8 - Vliet van de Roon, 9 - Voordelta

Criteria voor volgorde

1. Raakvlakprojecten

Normaal gesproken worden de te verwachten effecten van projecten meegenomen in het beheerplan. Het is echter niet gewenst dat er afzonderlijk en tegelijkertijd aan het beheerplan en aan een project met een nog onzekere en niet te verworpen consequentie voor het doelbereik wordt gewerkt.

Het opstellen van een nieuw beheerplan vindt daarom bij voorkeur plaats op basis van de nieuwe, te verwachte situatie, waarover geen discussie meer bestaat. Doormee wordt o.a. voorkomen dat er tegelijkertijd een omgevingsproces gevoerd moet worden en dat de omgevingsprocessen door stakeholders van elkaar afhankelijk gemaakt worden.

Dit is momenteel aan de orde voor het beheerplan van de Grevelingen (PAGW project doorlaastmiddel) en de Voordelta (consequenties van de uitkomst van de Natuurcompensatie (NCV)).

Grevelingen

Relatie met project Getij Grevelingen

Eerder

De resultaten van de ecologische evaluatie kunnen dan meegenomen worden in de Passende Beoordeling voor het project.

Later

Het de focus van het op te stellen beheerplan kan dan liggen op de situatie met het teruggebrachte tij. De benodigde maatregelen kunnen opgenomen worden in het beheerplan.

De procedure voor zienswijze op het beheerplan wordt niet vermengd met de procedure voor Project Getij."

Aanvullende argumentatie voor het naar voren halen van de evaluatie van het beheerplan in het licht van het project Getij Grevelingen

Het project Getij Grevelingen is bij met het voorstel om de evaluatie van het beheerplan Grevelingen naar voren te halen. Hieronder staat beschreven waarom dit voor het project nodig is.

1a. PB en ADC-toets project uitvoeren met meest recente informatie uit evaluatie beheerplan

Het is zeer wenselijk dat het besluitvormingstraject voor het Beheerplan N2000-Grevelingen zo snel mogelijk wordt gestart, middels het opstellen van een evaluatie van het vigerend beheerplan. Dit is van groot belang, omdat dan de voor het project Getij Grevelingen op te stellen PB en ADC-toets met de meest recente informatie over de gezamenlijkheid van de N2000-doelsoorten uitgevoerd kunnen worden.

Belangrijk onderdeel van een evaluatie van een vigerend beheerplan is een beschrijving van de huidige situatie en autonome ontwikkeling (hs & ao) van de natuur in het betreffende N2000-gebied. De hs & ao dienen zodanig te worden beschreven dat de instandhoudingsdoelstellingen daaraan kunnen worden getoetst. Het vigerend Beheerplan N2000-Grevelingen 2016-2022 loopt eind volgend jaar af. Een formele evaluatie van dit beheerplan heeft nog niet plaatsgevonden en wordt waarschijnlijk op zijn vroegst in 2023 uitgevoerd.

Voor de PB voor het project GG is eenzelfde beschrijving van de hs & ao nodig als voor de evaluatie van het beheerplan. Gezien de planning is het de vraag is of het project GG van die beschrijving vanuit de evaluatie gebruik kan maken.

Indien de evaluatie van het beheerplan daadwerkelijk pas in 2023 of later wordt uitgevoerd, dan zal dat voor het project GG te laat zijn en zal het project zelf de hs & ao t.b.v. de PB moeten beschrijven. Bij het laatste loopt het project GG het risico dat de hs & ao dan niet overeenkomt (tijdsmoment en dus ook inhoudelijk) met de beschrijving hs & ao die dan (later) in de evaluatie van het beheerplan wordt opgenomen. Dat is een ongewenste situatie.

Beschrijving van de autonome ontwikkeling zal leiden tot inzicht in eventuele achterstand in het behalen van instandhoudings- en verbeterdoelstellingen. Dat inzicht is ook nodig om onderscheid te kunnen maken in de verantwoordelijken: achterstallig onderhoud door beheerder of mitigerende/compenserende maatregelen door project GG.

Vanwege bovenstaande het verzoek om de evaluatie van het beheerplan Grevelingen in de eerste tranche uit te voeren.

1b. Effectbepaling MER uitvoeren op basis van meest recente informatie uit evaluatie

Naast een PB en een ADC-toets zal t.b.v. de hoofdbesluiten van het project GG ook een milieueffectrapport (MER) worden opgesteld. Net zoals bij de PB geldt hier dat het van groot belang is dat het MER op dezelfde (recente) informatie wordt gebaseerd en wel op basis van de evaluatie die t.b.v. het beheerplan is opgesteld. Indien de evaluatie van het beheerplan daadwerkelijk pas in 2023 of later wordt uitgevoerd, dan zal dat voor het project GG te laat zijn en zal het project zelf de hs & ao van het N2000-gebied Grevelingen t.b.v. het MER moeten beschrijven. Bij het laatste loopt

het project GG het risico dat de hs & ao dan niet overeenkomt (tijdsmoment en dus ook inhoudelijk) met de beschrijving hs & ao die dan (later) in de evaluatie van het beheerplan wordt opgenomen. Dat is een ongewenste situatie.

Ook om deze reden is het voor het project wenselijk dat de evaluatie van het beheerplan Grevelingen in de eerste tranche wordt uitgevoerd.

2. Vinden van ecologische synergie

Het vooraf (dus voordat de voor de hoofdbesluiten benodigde onderzoeken/stappen van een MER, PB en ADC-toets zijn uitgevoerd/doorlopen) zoeken en vinden van een match tussen de beheermaatregelen - die nodig is/zijn i.h.k.v. het vigerende Beheerplan N2000-Grevelingen en het Aanwijzingsbesluit N2000-Grevelingen om de achteruitgang van de beschermde habitats a.g.v. de autonome ontwikkelingen aan te pakken - met de voor het project GG te nemen compensatiemaatregel(en) is weliswaar vanuit een samenhangende benadering begrijpelijk en aantrekkelijk, maar in bestuurlijk-juridische zin zullen eerst de voor de hoofdbesluiten benodigde onderzoeken/stappen van een MER, PB en ADC-toets moeten zijn uitgevoerd/doorlopen.

Alsmede een gedegen evaluatie van het vigerend beheerplan (althans voor het N2000-Grevelingen).

Vanuit inhoudelijk-ecologisch oogpunt zijn namelijk al die onderzoeken nodig om goed te kunnen bepalen of zo'n match er is en zo ja hoe die er dan uitziet.

M.a.w., de ecologische synergie kan pas dan worden bepaald c.q. worden vastgesteld nadat de PB en ADC-toets én nadat de evaluatie van het vigerend beheerplan (in ieder geval evaluatie van N2000-Grevelingen) zijn uitgevoerd.

Omdat wij vanuit het project verwachten dat het vinden van ecologische synergie nodig gaat zijn is het aan te bevelen om de gegevens van de evaluatie tijdig beschikbaar te hebben door evaluatie in de eerste tranche.

¹ (de Noordzee en de Noordzeekustzone blijft voor dit voorstel buiten beschouwing)

Bijlage 3 Vragen en antwoorden inzake synergieprojecten

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Beste Loes,

Dank voor je aanvullende stukken, informatie en je twee vragen. Ik heb de stukken en info bestudeerd.

Mijn antwoorden op jouw vragen zijn als volgt.

Vraag 1: is het mogelijk om voorafgaand aan het opstellen van de PB en ADC-toets een inschatting te kunnen maken van de mate van ecologische synergie? De planuitwerking zal op z'n vroegst in 2022 starten en de PB en ADC-toets zullen dan op z'n vroegst in 2023 opgeleverd worden. Daarnaast: de evaluatie van het huidige beheerplan zal waarschijnlijk in 2022 gereed zijn.

Antwoord:

Kennelijk is er afgelopen najaar al een inschatting gemaakt van de ecologische synergie. Zie daarvoor bijlage 7 a.1.2 onder het kopje 2 "Inhoudelijk". Daar worden namelijk concrete maatregelen vanuit het project benoemd die tevens een bijdrage kunnen leveren aan het behalen van de ishd uit het beheerplan en het aanwijzingsbesluit. Deze inschatting van de mogelijke ecologische synergie is waarschijnlijk tot stand gekomen op basis van ecologische expert judgement. Dat kan dus. Maar twee belangrijke kanttekeningen daarbij;

1) op basis van een dergelijke ecologische expert judgement is het niet mogelijk om een vergunning (Wnb-vergunning / Omgevingsvergunning N2000-activiteit dan wel een Projectbesluit waarin de N2000-activiteit is geïncorporeerd) te verkrijgen. Dat kan alleen op basis van een PB en een ADC-toets.

2) het in dit stadium zoeken en vinden van ecologische synergie op basis van expert judgement ondermijnt ons argument om de evaluatie van het beheerplan in de tijd naar voren te halen.

En als de PB en ADC-toets op z'n vroegst in 2023 worden opgeleverd en de evaluatie van het huidige beheerplan in 2022 gereed is, dan hebben we qua planning geen knelpunt. Immers, dan kan de uitgevoerde evaluatie van het beheerplan worden gebruikt voor de PB en de ADC-toets. Maar als het omgekeerd is (PB en ADC-toets in 2022 en de evaluatie in 2023), dan hebben we wel een probleem. Vandaar ons verzoek om de evaluatie naar voren te halen.

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Vraag 2: Is het mogelijk om bij het uitvoeren van een maatregel vanuit het BOG die mogelijk (ook) bruikbaar is als mitigatie of compensatie achteraf te bepalen welk deel als beheer dient te worden aangemerkt en welk deel als mitigatie of compensatie? In het concept spelregelkader (bijlage 5.2) wordt die 'afrekening' volledig bij het project gelegd (spelregel 4). Zit daar niet een enorm risico voor het project in van een 'kat in de zak'?

Antwoord:

De voor het project GG benodigde mitigerende en compenserende maatregelen kunnen pas (inhoudelijk) worden bepaald/geformuleerd nadat de PB en de ADC-toets zijn uitgevoerd. Formeel c.q. in bestuursrechtelijke zin worden die maatregelen in een (ontwerp-)vergunning (Wnb-vergunning of Omgevingsvergunning N2000-activiteit) of een (ontwerp-)besluit (Projectbesluit) vastgelegd. De vraag is vervolgens wanneer dat moment overeenkomt met de momenten die in spelregel 4 zijn opgenomen, dus met de fasen waarin de synergieprojecten BOG zich bevinden. Indien de mitigerende en compenserende maatregelen in een (ontwerp-)vergunning/besluit zijn vastgelegd en wel vòòr het moment van start uitvoering van het BOG-synergieproject, dan lijkt het dat -gezien moment 1 van spelregel 4- het nog mogelijk is om te bepalen welk deel aan het project GG en welk deel aan het BOG moet worden toegerekend. Indien de vastlegging in een (ontwerp-)vergunning/besluit plaatsvindt op het moment dat het BOG-synergieproject reeds in uitvoering is dan wel is afgerond (momenten 2 en 3), dan kan die verdeling weliswaar ook plaatsvinden, maar dan ligt de "afrekening" inderdaad volledig bij het project GG.

Dit is mijn inschatting van de werking van spelregel 4. Spelregel 4 lijkt m.i. op twee gedachten te hinken. Dat komt door de volgende passage: "*Realisatie van synergieprojecten door het BOG dragen bij aan de opgaven van Getij Grevelingen; de inzet is om bij te dragen aan compensatie- en mitigatiemaatregelen van Getij Grevelingen. De verantwoordelijkheid van daadwerkelijke aandeel van de wettelijke compensatie- en mitigatieopgave ligt bij project Getij Grevelingen.*"

Op do 11 mrt. 2021 om 17:00 schreef Jong, Loes de (ZD) <loes.de.jong@rws.nl>:

Beste Paul, n.a.v. mijn vraag in het kernteam GG over ecologische synergie en het moment waarop dat bepaald kan worden stuur ik je bijgaande informatie.

Van der Zee Procesmanagement & Consultancy

Excuus voor de late zending! De mail is blijven hangen in mijn actielijst.

Ik heb 2 vragen geformuleerd en hoop dat je me er antwoord over kunt geven.

Met vriendelijke groet,

Loes de Jong

Aanleiding (zie bijlage 5.0 en bijlage Aanvulling BOK II_BT_def):

In het Addendum op de Bestuursovereenkomst Getij Grevelingen (BOK II) is afgesproken dat Provincie Zeeland, Gemeente Goeree-Overflakkee en Gemeente Schouwen-Duivenland en Staatsbosbeheer verenigd in het bestuurlijk overleg Gevelingen (BOG) gezamenlijk 3 miljoen extra ter beschikking stellen. De invulling van deze regionale bijdrage wordt gevonden in synergieprojecten en ten laste gebracht van het Gebiedsfonds Grevelingen. Deze projecten leveren een positief resultaat aan de realisatie van de opgave van BOG en van het project Getij Grevelingen.

De afspraken uit de BOK vragen om concretisering en nadere uitwerking. Voorstel is om deze concretisering te laten plaatsvinden in:

- Samenwerkingsafspraken; vastgelegd in spelregels en bestuurlijk geconcludeerd in een kort Manifest;
- Definiëren van een Beoordelingskader; op basis waarvan een project als synergieproject aangemerkt kan worden en de mate waarin synergie kan worden bepaald.

Besluitvorming door het bestuurlijk overleg GG moet nog plaatsvinden, dit is i.v.m. de pas op de plaats actie naar een later tijdstip verschoven.

Mijn vragen:

Vraag 1: is het mogelijk om voorafgaand aan het opstellen van de PB en ADC-toets een inschatting te kunnen maken van de mate van ecologische synergie? De planuitwerking zal op z'n vroegst in 2022 starten en de PB en ADC-toets zullen dan op z'n vroegst in 2023 opgeleverd worden. Daarnaast: de evaluatie van het huidige beheerplan zal waarschijnlijk in 2022 gereed zijn.

Van der Zee *Procesmanagement & Consultancy*

Vraag 2: Is het mogelijk om bij het uitvoeren van een maatregel vanuit het BOG die mogelijk (ook) bruikbaar is als mitigatie of compensatie achteraf te bepalen welk deel als beheer dient te worden aangemerkt en welk deel als mitigatie of compensatie? In het concept spelregelkader (bijlage 5.2) wordt die 'afrekening' volledig bij het project gelegd (spelregel 4). Zit daar niet een enorm risico voor het project in van een 'kat in de zak'?

Bijlage 7 geeft een voorbeeld van zo'n eerste inschatting voorafgaand aan de uitvoering van een maatregel door het BOG, in dit geval betreft het de aanleg van vogeleiland(en). Bijlage 5.1 is een concept manifest over de beoogde samenwerking BOG-BOGG

Schets van de context: het Bestuurlijk Overleg Grevelingen (BOG) is de bestuurlijke club bestaande uit de bevoegde autoriteiten voor natuur en ruimtelijke ontwikkeling. Hoofdpogave omvat het huidig en toekomstig beheer van de Grevelingen. Die opgave valt uiteen in 2 aandachtsvelden: recreatie en natuur. SBB zit dit overleg voor vanuit de positie als terreinbeheerder. RWS ZD neemt deel als waterbeheerder en heeft als formele positie waarnemer. Het BOG heeft eind 2020 ingestemd met een 'in natura' bijdrage aan het project GG in de vorm van projecten die ecologische synergie opleveren voor zowel de beheeropgave N2000 als de mitigatie- en compensatieopgave voor het project Getij Grevelingen. Het BOG heeft na de reorganisatie de beschikking over een Gebiedsfonds Grevelingen (ca 10 mln). Voor de invulling ervan is een Strategisch Ontwikkelplan Grevelingen opgesteld. Dat ontwikkelplan gaat uit van een toekomstig peilbeheer zoals wordt voorgesteld in het project Getij Grevelingen, dus het invoeren van een beperkt getij. Om die reden is 3 mln door de BOG-partijen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van projecten ten bate van natuur die mede bijdragen aan de compensatie opgave natuur voor het project Getij Grevelingen.

Bijlage 4 Risicotabel bestuurlijk traject kernteam project GG

Deze bijlage (Excel-sheet) is los bijgevoegd.